కాశ్మీర మజిలీలు

శ్రీ జొన్నలగడ్డ సత్యనారాయణమూర్తిగారు

(చీకటిలో మహాప్రళయము)

అంతవఱకు వడవడ వడకించు చలి ఏమైనదో! రొట్టెలోని వెచ్చందనము మనసున కాముహూర్తమున నెంతో సుఖముగొలిపినది. త్రోవలో ఎంతో హైరానుపడి వచ్చితిని కావున నిమిషములో నిద్రపట్టినది. ఎంతసేపు నిద్రించియుంటినో ఎఱుగను. ఇంతలో అరుగు పొంత ఏదో కేక వినబడినది. నిద్దురలో గుండె నది చీల్చినది. చివాలునలేచి నిలిచితిని. ఎదుట నేమియుఅగపడలేదు. వికృతశబ్దముచేయుచు అరుగుమూల రొట్టెలో బుడంకాయి దొరలుచున్నాడు. కేకవేసినది వాడై యుండడు. ఏదో బొబ్బవినియే భయముతో వాడు మూలమూల పొరలుచున్నాడని గ్రహించితిని. బోండా ఎదుటి అరుగుపై నిద్రించుచునే యున్నాడు. మఱెవ్వరును నాకందు కనుపింపలేదు. "ఏమిరా?" అని పిచికిని కదపితిని. నేను వానిని కదపుటయు, మరల వెనుకటికేక వినబడుటయు నొక్క పర్యాయమే జరిగెను. "బాబారే!" అని అఱచుచు బుడంకాయి నన్నుగట్టిగ బట్టుకొనినాడు. వాని పట్టునుండి విదలించుకొనుటకుముందు మరల బొబ్బ వినబడినది. "భూత్! భూత్!" అని అఱచుచు రొట్టెలో తలదూర్చికొని వాడు మూలనక్కినాడు. మరలకేక! బోండాగాని మఱెవ్వరుగాని లేవలేదు. అరుగుమీదినుండి క్రిందికి దుమికి నలువైపుల దేఱచూచితిని. ఎవరో వ్యక్తి మెల్లమెల్లగా కొంతదూరమునుండి నడచిపోవుచున్నాడు. కేకవేయుచున్నది వాడే యనియూహించుచుండగా ఆతడు బొబ్బపెట్టినాడు. పదియడుగులువేసి అతడట్లు అఱచుచున్నాడు! వాడెవ్వడై యుండునో! దొంగకాదు కదా! దొంగయైనయెడల అఱచుచు నేలపోవును? అందందు నిముసముసేపు నిలుచుచు, ఇండ్లను పరీక్షించుచు మరల వాడు కదలిపోవుచున్నాడు. గస్తితిరుగువాడని గ్రహించి, సంగతిని పిచికితోచెప్పి "భయములేదు పరుండు"మని ఆ దౌర్భాగ్యునిగుండె దిటవుచేసితిని. నిమిషములో వాడు మరల నిద్రించినాడు. దొంగయైనను వానికంత అడలెందులకో! వానికడ మూటముల్లెలు మాత్రమేమున్నవి?

మరల నరుగుపై చేరితిని. కాని నాకిక నిద్రపట్టినదికాదు. క్రిందికిదిగి పచారుచేయుచు నైశదృశ్యమును పరికింపసాగితిని. మరల శబ్దమేమియు వినబడలేదు. కొంతసేపు శిథిలమైన నిస్తబ్ధత మరల దొంటిస్థితినందినది. తమతమ తావులందు అష్టదిక్కులు నిద్రించినవి. అంతరిక్షమునుండి ఏదియోపక్షి సుషుప్తి మగ్నమైయున్న విశ్వసామ్రాజ్యమును

పరీక్షించుచు నెగసిపోయినది. నిశాకాంతఆయూరును తన యూరువున జేర్చి, జోకొట్టినది. ఇండ్లదాపుననున్న చెట్లు అప్రమత్తులై నిలిచిన పారావాండ్రవలె తోచినవి. అనంతశాంతి! పరుండిన పుడమిసొంపును, సొరును నింగినుండి చుక్కనెలంతలు రెప్పలువాల్పక చూచుచున్నవి. మానవమూని అనిమేష లోచనములతో బరిశీలింపగలవా రెట్టి విజ్ఞానము నందగలరో! చుక్కల దృష్టాంతములు జిజ్ఞాసువులకెట్టి మేలిబంతులుకావు? ఒక్కచూడ్కి నవనిమీదను వేఱొకచూడ్కి నంతరిక్షముమీదను నిబద్ధమొనరించినిలిచినపుడు హృదయ మానందపూరితమైనది. కడలేనిశాంతి మానసమునవిడిసినది. జలచరముల కదలికనెఱుగని కాసారమువలె పెరతలపుల స్పర్శనందక నాశాంతి విరాజిల్లుచున్నది. ఆహా! ఆనందమునకును, అనంతశాంతికిని ఎట్టి చుట్టఱికముకలదో! వీనిని తనమనసున నిముడ్చుకొనిన చిత్తము సుధాకలశముపోలునదని వచింతును. అమృతముపై దోమలు వ్రాలజాలనట్లె మానసమున దుశ్చింతలు వ్రాలజాలవు.

ఆ ముహూర్తమందే జగదీశుడు రమాసతిగూడి జగతియందు విహారముచేయ నవతరించునుగాబోలు! కన్నుల బడకున్ననేమి భగవతియు భగవంతుడును సమీపమందే కలరని సమీరమందత్తఱికలుగు అపూర్వసంచలనమే చెప్పక చెప్పునుగదా! ఆహా! సర్వేశునకును, సమీరునకును నెట్టి నేస్తముకలదో! ఇరువురును అదృశ్యులే! కాని మనుజునకు ఆయువువైనవారును, మానవ హృదయమున నద్భుతభావసృష్టి గావించువారును వారిద్దరే! హిల్లోలతరంగములం దీదుకొనివచ్చు దివ్యబాలయై సుందరభావము ప్రవేశమభిలషించి హృదయకవాటమును తట్టును. వ్రతనిష్ఠకై పూజాగృహమునజొచ్చు గృహిణివలె, కమలాకరమున తలముంచి గభీరధ్యానమున నాత్మవిస్మృతయగు పద్మినిపగిది, మధురముహూర్తమున శయ్యాగారమున ప్రవేశించు నగుమోము యిల్లాలులీల, ఎవ్వరులేని యదనుగని తీపిగుసగుసలందు వింతకబురులు తెలుప దివినుండి దిగివచ్చిన అచ్చరనెచ్చెలి పోలుపున బూర్వోక్తభావము హృదంతరాళమునజొచ్చి ఆ మంగళముహూర్తమున నెంత హాయిగొలుపదు? కవిచంద్రులకును, మునిచంద్రులకును, మిగులగూర్చు ముహూర్తమది! వీరి నెయ్యమును, వియ్యమును కాంక్షించి భూతలమున వీరినిగలయ స్వర్గమవతరించు శుభముహూర్తమది!

అరుగుమీది స్తంభమున కానుకొని కూర్చుని రెప్పవాల్పక నిశ్శబ్దమైనదృశ్యమును పరిశీలించుచు, మనసున తనంతతాను తలసూపు భావసృష్టికతన ననల్పమైన హాయినందుచుంటిని.

అపుడెదుటి యరుగుపై నిద్రించుచున్న బోండా ఎవరితోనో పోరునట్లు పలవించి రెండుమూడుతూరు లిటునటుదొరలి గుఱ్ఱుపెట్ట నారంభించినాడు. క్రమక్రమముగ నది

హెచ్చుస్థాయినందినది. సరిగ నా నిమిషమందే లోపలినుండి గుఱ్ఱువినబడినది. ఈతడును ఇంటిలోని యాడువారిర్వురును ముందుగనే కూడబలుకుకొని అపుడపుడు గుఱ్ఱుపెట్టుచుందురు కాబోలు! స్వప్నసృష్టిని చాలించి స్తంభముకడనుండి కదలి, మరల రొట్టెపై నోడలు వాల్చితిని. నిరంతరాయమైన శబ్దము మనసునకు బాధ కలిగించునదేయయ్యు వినికిడికి నలవడుననియు పదపడి విరమించినపుడే అది యుండెనను భావము మనసునకు తట్టుననియు మనశ్శాస్త్రమున చదువుకొంటిని. తెల్లవారువఱకు నీవింతశ్రుతి ముగియదని తలచితిని; కాని మొదటివలె నది చెవిని బాధించినదికాదు కొంతసేపటికి పాపము గుఱ్ఱు అడగినది. ఆముప్వురు మరల గాఢ నిద్రబడియుందురు. మరల యోచనలో బడితినిగాని యోచన ఈమాఱు నిద్దురలోనికి దారిదీసినది. మరల నేదియో భయంకరశబ్దము వినబడినది. గూబపై నెవ్వరో గట్టిగ చఱచినట్లయ్యెను. "శ్రీహరీ!"యని చివాలునలేచి నిలిచితిని. క్రొత్తవారెవ్వరు అగపడలేదు గాని కొంపలో గగ్గోలు అధికమైనది. "హా! హా!" అని యఱచుచు, ఎంతోకష్టముతో బోండా లేచినాడు. అరుగుమూల బరుండి యుండిన బుడంకాయి చివాలునలేచి, కనులుమూసికొని పోయిపోయి ఏలకో బోండాపై పడినాడు. ఒకరితో నొకరు వీరావేశముతో పోరుచున్నారు. లోనున్న స్త్రీలును ఇట్లేడీకొనినట్లు వినవచ్చు అఱుపులవలన విశదమగుచున్నది. మనుష్య శబ్దములేకాక మఱేవో వికృతశబ్దములు లోపలినుండి వినబడుచున్నవి! కొండొకవడి నిలిచినచోటునందే త్రొట్రుపడియుంటిని. ఈ యాకస్మికభీషణ సంఘటనము స్వయంభువుమైన బడబాగ్నివలె నేల విజృంభించుచున్నదో? ఏదో విభీషిక గృహమధ్యమున, పుట్టెనని మెలకువచ్చిన మరుక్షణమున గ్రహింపగలిగితిని గాని, అదెట్టిదో తెలియరాలేదు! ఒకపరి కొంపనడుమ చిచ్చంటుకొనినదనియు, ఇంకొకపరి వన్యమృగమో క్రూరసర్పమో పెనుభూతమో, భయంకరదస్యుడో సదనమున ప్రత్యక్ష యమలోకమును సృష్టించుచున్నదనియు యోచించి ఒక్కదాటున గుమ్మముదరికి ఉఱికి బలముకొలది తలుపుతట్టితిని. శబ్దమునకు లోపలి యల్లరి మఱింత యధికమైనది! తలుపు నెవ్వరును తీయలేదు. దానిని గట్టిగ బిగించి ఏదో రక్కసి ఒక్కరొక్కరిని నమలి మ్రింగుచున్నది కాబోలు! ఇటు బోండా బుడంకాయలు పెనగులాడుచు అరుగుమీదినుండి గుభాలున వీధిలోబడిరి. పోయి పొట్టిపోచికిని బరబరలాగి అరుగుపై గూలద్రోసి మరల దలుపుపై బాదితిని. తలుపు ఊడిపడిదినది. ఇంతలో ఇరుగుపొరుగు వారు పరుగెత్తుకొనివచ్చి కొంపలో ప్రవేశించిరి. బోండా అక్కా, పెండ్లామూ ఒకరినొకరు కౌగిలించుకొని రోదన మొనరించుచున్నారు. పిల్లలు ఎచ్చటి వారచ్చట గోలపెట్టుచున్నారు. "దొంగయేడి?" అని వచ్చిన పెద్ద మనుష్యులు వారిన గి వారినొక దరిజేర్పదొడగిరి. కొందఱు దొడ్డివైపునకు పరుగులెత్తి

మూల మూలలను గలయజూడ దొడగిరి. ఇంతలో అరుగుపై పడిన బుడంకాయి "తేలు! తే"లని గోలపెట్ట సాగినాడు. చేతలాంతరుగాని ఒక పెద్దమనిషి అరుగును పరీక్షించినాడు; కుట్టినతేలు రొట్టలోదూరెనని యూహించి దానిని దిగువకు త్రోసినాడు.

ఈసమయమందే ఎట్లో బయల్వెడలి పాపము బుడంకాయిని తేలు కుట్టినందులకు దుఃఖించితిని. అపరిచితుడైన వికృతమానవు డొకడు ఆకస్మిక యాతనముపాల బడుట గాంచి ఒకరిద్దఱు పొరుగువారు తేలును చంపి, బుడంకాయను చేతులమీద వేసికొని ఎదుటి యరుగుమీదికి గొనిపోయిరి. పాపము అభాగుని తేలు తీవ్రముగ కుట్టియుండును. దుస్సహమైన బాధతో అతడు విలపించుచున్నాడు. భయములేదని వానికి ధైర్యము చెప్పి, బోండా గృహమున ప్రవేశించి విషయ మరయసాగితిని. ఇప్పటికి ఆడువారు కొంత తెప్పిరిలిరి. కనులుమూసికొని, అఱచుచు డగ్గుత్తికతో నేదో పలుకసాగిరి. దొంగగాని, పిశాచముకాని, పాముకాని, అడవిమృగముగాని మాకగపడలేదు. సరియగు ప్రత్యుత్తరమునా యాడువారివలన పడయనేర మైతిమి. ఇల్లంతయు వెతకుచుంటిమి. అరుగు ప్రక్క బడిపోయిన బోండాను కొలది నిముసములనుండి లేవదీయుటకై కొందఱు విశ్వ ప్రయత్నములు చేయుచుండిరి. స్వతస్సిద్ధముగా చాల బరువైన మనిషి! అందును పెనగులాటలో చివాలున వెలికిలబడినాడు! ఇంతలో లేవదలచుకొనక పడియే యున్నాడు! అతి కష్టమున ఆగంతువులు వానిని లేవందీసి అరుగుపై స్తంభముప్రక్క జేర్చిరి. ఒక పర్యాయము "దొంగ"ని, ఇంకొక పర్యాయము "దూడ"ని అతడు అఱువసాగినాడు. చీకటిలో తనకును, బుడంకాయికిని ద్వంద్వ యుద్ధము జరిగెనని ఆతడు గ్రహింపలేదని, ఏదియో దూడయో, ఎవండో దొంగయో తన్ను మూర్కొనెననియే ఆత డూహించెననియు గ్రహించితిని. ఆంతరంగికముగ "అమ్మయ్యా!" అనుకొంటిని. పరస్థలమున ఆతిథ్యమిచ్చిన పెద్దమనిషి! వీనిపట్ల నాటి యల్లరిలో నాయనుచరుడు బుడంకాయి ఆచరించిన విధమునకు దుఃఖావమానములతో ఆంతరంగికముగ దగ్ధమైపోతిని. కొంత అపచారము పొట్టి పిచికివలన జరిగెనని ఆతడుగాని మఱెవ్వరుగాని గ్రహింపజాలనందులకును, మాపరువునకు భంగము రానందులకును, సంతసించి ఈమాటయును ఆమాటయును చెప్పి, బోండాను కుదుటపఱిచితిని. మెల్లగ నాతడులేచి గద్గద స్వరముతో లోని యాడవారిచెంత చతికిలపడి మనుమరాలిని కౌగిలించుకొని విలపించినాడు. మరల గొంత సేపందఱు పెద్దపెట్టున నేడ్చిరి. "భయములేదు, ప్రాణములు దక్కినవి. ఎక్కడి పెట్టెలక్కడే యున్నవి. ఊరుకొను"డని పలుమాఱు చెప్పి ఎట్టకేలకు వారిని మేమూఱడింపజాలితిమి. అనంతరము నేను బుడంకాయియున్న చోటికిపోతిని. కాని పొంత గూర్చుని ఒకరు మంత్రము వేయుచున్నారు; ఇంకొకరు చికిత్స చేయుచున్నారు, ఒకరు సేవచేయు

చున్నారు. కొంతసేపటికి రోదనముమాని బుడంకాయి లేచి కూర్చున్నాడు. తనకేమియు జరుగనట్లును, స్వప్నప్రపంచమునుండి అపుడే లేచివచ్చినట్లును ఆత డగపడినాడు. "అదేమి?" అని వాడెదుటి యల్లరినిగుఱించి ప్రశ్నించినాడు. చికిత్స బలమో మంత్ర మహిమో పనిచేసినది. నిముసములో నాతడు బాగుపడినాడు. "ఎక్కడ కుట్టినదిరా తేలు? ఎంతవఱకు ఎక్కినది?" అని వానిని ప్రశ్నించితిని. జవాబులేదు. ఎక్కడ కుట్టినదో వానికే తెలియలేదు! పెద్దమనుష్యులు చికిత్స ఎక్కడ చేసిరో పాపము! నాపొట్టి పిచికిని నేను బాగుగ నెఱుగుదును. నిజముగ వీనిని తేలుకుట్టలేదని గ్రహించుకొంటిని. కాని కిక్కురుమనక, బోండా యింటిలో ప్రవేశించితిని. అల్లటి ఇప్పటికి చల్లారినది. పాపము బోండా అక్క మొగము కందిపోయినది. కొంతవఱకది గీఱుకొని పోయినది! ఏలనో? "ఏమిజరిగెను అమ్మా!" అని ఆస్థూలకాయను ప్రశ్నించితిమి. మొగమును, అటకను జూపుచు "ఉటికెను! నన్ను సగము తినెను" అని ఆమె విలపింపదొడగినది. ఉటికిన దెవ్వరో? సగము తినిన దెవ్వరో? దీపపుబుడ్డి క్రింద బడియున్నది! ఇల్లు కలయ వెదుకగా మూలగదిలో క్రోధోన్మత్తములైన రెండుపిల్లు లగపడినవి. పెనగులాడుచు, అటకమీదినుండి ఆకస్మికముగ నవి నిదురించుచున్న బోండా, అక్క వదనారవిందముపై పడినవని, దీపముబుడ్డి మీదినుండి యవి దుమికిపోవుటచే అది దొరలిపోయినదని, తోడన చీకటిలో నీ మహాప్రళయము సృష్టియయ్యెనని గ్రహించితిమి.

గానకళ

శ్రీ గాలిపెంచల నరసింహారావుగారు
మ్యూజికల్ డైరెక్టర్

నందీశ్వరి – ఆదితాళము

ఆరోహణ :	స రి మ ద ని స	స రి మ ద ని స (గ)	
అవరోహణ :	స ని ద మ గ రి స	,, చ శు చ కై ,, (సా)	

22-వ మేళకర్తయగు "ఖరహరప్రియ" యందు జన్యము

ఔడవ షాడవము :

వ్రేలికి నాలుగుఅక్షరముల చొప్పున ఘాతనుండి మూడుఅక్షరములు క్రిందికాలము త్రోసి పాడుకొనవలయును.

పల్లవి. మనసా! వృథా - గరువమేలనే?

మహారాజైన - మనుజుండె గాదా॥ మనసా॥